

Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego w Warszawie
Wydział Nauk Społecznych

Magdalena Karolak-Michalska
Marcin Stradowski

**PODSTAWOWE ZASADY
SPORZĄDZANIA PRZYPISÓW I BIBLIOGRAFII
MINIPORADNIK**

Warszawa 2013

UWAGI OGÓLNE

1. Przypisy sporządzamy w celu identyfikacji publikacji źródłowych, z których korzysta się przy pisaniu własnej pracy.
2. Dbłość o szczegóły świadczy o jakości warsztatu badawczego Autora, a także o jego rzetelności i uczciwości w korzystaniu z dorobku naukowego innych badaczy.
3. W literaturze przedmiotu nie ma jednej obowiązującej szkoły tworzenia przypisów. Niesie to ze sobą konieczność konsekwencji ich sporządzania, tzn. nie mieszamy „**op. cit.**” z „**dz. cyt.**”, a jeśli decydujemy się podawać nazwę wydawnictwa, to przy wszystkich opracowaniach.
4. Należy pamiętać, że w sporządzaniu przypisów i zapisu bibliograficznego każdy ze znaków interpunkcyjnych ma znaczenie. Ważne jest wyjustowanie tekstu i przenoszenie „jedno- i dwuznaków” np. „w”, „i”, „ze”, znajdujących się na końcu wersów.
5. Przypisy z reguły umieszczamy u dołu strony, oddzielając je od tekstu głównego cienką linią. Przyjmuje się, że na stronie powinny znaleźć się minimum trzy przypisy. Choć ich maksymalna ilość nie jest określona, nie powinny one swoją objętością dominować nad tekstem głównym zawartym na danej stronie.
6. Zazwyczaj przypisy piszemy czcionką o dwa stopnie mniejszą niż zasadniczy tekst rozdziału.
7. W bibliografii podając cytowane pozycje, należy pamiętać o kolejności alfabetycznej i ich podziale na grupy: akty prawne i dokumenty; monografie i opracowania; artykuły w czasopismach, publikacjach nieperiodycznych, na stronach www; roczniki statystyczne i inne źródła danych statystycznych; czasopisma i gazety; wybrane strony internetowe. Przy tym zaznaczyć należy, że w literaturze przedmiotu nie ma również jednej powszechnie obowiązującej szkoły dotyczącej podziału bibliografii.
8. Na temat tworzenia przypisów i bibliografii pisze znakomite grono Autorów. Lektura poniższych tekstów poszerza wiedzę w niniejszym zakresie.

Kwaśniewska K., *Jak pisać prace dyplomowe: (wskazówki praktyczne)*, Wydawnictwo KPSW, Bydgoszcz 2005.

Pawlik K., Zenderowski R., *Dyplom z Internetu. Jak korzystać z Internetu pisząc prace dyplomowe*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2010.

Pułło A., *Prace magisterskie i licencjackie: wskazówki dla studentów*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003.

Zenderowski R., *Praca magisterska. Jak pisać i obronić. Wskazówki metodologiczne*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2004.

PRZYPISY

1. Książka jednego autora, cytowana po raz pierwszy:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179.

lub

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Gdańsk 2006, s. 179.

2. Książka wielu autorów, cytowana po raz pierwszy:

Przykład:

¹ A. Antoszewski, R. Herbut, *Systemy polityczne współczesnego świata*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2001, s. 78.

lub

¹ A. Antoszewski, R. Herbut, *Systemy polityczne współczesnego świata*, Gdańsk 2001, s. 78.

3. Gdy mamy powyżej czterech autorów, możemy skrócić ich przywoływanie:

Przykład:

J. Nowak i in., *Polityka*, Warszawa 2013.

4. Książka pisana przez wielu autorów, mająca redaktora lub redaktorów, cytowana po raz pierwszy:

Przykład:

¹ T. Bodio (red.), *Przywódstwo, elity i transformacje w krajach WNP. Problemy metodologii badań*, ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 13-23.

lub

¹ T. Bodio (red.), *Przywódstwo, elity i transformacje w krajach WNP. Problemy metodologii badań*, Warszawa 2010, s. 13-23.

Przykład:

¹ T. Bodio, W. Jakubowski (red.), *Przywódstwo i elity polityczne w krajach WNP*, ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 27.

lub

¹ T. Bodio, W. Jakubowski (red.), *Przywództwo i elity polityczne w krajach WNP*, Warszawa 2010, s. 27.

5. Ponowne cytowanie autora:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Elementy...*, dz. cyt., s. 34.

lub

¹ A. Chodubski, *Elementy...*, op. cit., s. 34.

6. Artykuł znajdujący się w książce wydanej pod redakcją, cytowany po raz pierwszy:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Migracje i imigranci a współczesne przemiany europejskie*, w: J. Balicki (red.), *Integracja kulturowa imigrantów. Wyzwania i dylematy*, PWN, Warszawa 2007, s. 38.

lub

¹ A. Chodubski, *Migracje i imigranci a współczesne przemiany europejskie*, w: J. Balicki (red.), *Integracja kulturowa imigrantów. Wyzwania i dylematy*, Warszawa 2007, s. 38.

7. Artykuł znajdujący się w książce wydanej pod redakcją, cytowany po raz kolejny:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Migracje...*, dz. cyt., w: J. Balicki (red.), *Integracja...*, dz. cyt., s. 40.

lub

¹ A. Chodubski, *Migracje...*, op. cit., w: J. Balicki (red.), *Integracja...*, op. cit., s. 40.

8. Artykuł zamieszczony w czasopiśmie, cytowany po raz pierwszy:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Elementy identyfikacji kulturowej Rosji*, „Sprawy Polityczne” 2001, nr 3, s. 45.

9. Artykuł zamieszczony w czasopiśmie, cytowany po raz kolejny:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Elementy...*, dz. cyt., s. 36.

lub

¹ A. Chodubski, *Elementy...*, op. cit., s. 36.

10. Artykuł zamieszczony w Internecie, cytowany po raz pierwszy:

Przykład:

¹ T. Olszański, *Koniec kohabitacji na Ukrainie*, 17.03.2010, <http://www.osw.waw.pl> (dostęp: 23.12.2011).

lub

¹ T. Olszański, *Koniec kohabitacji na Ukrainie*, 17.03.2010, <http://www.osw.waw.pl> (23.12.2011).

11. Artykuł zamieszczony w Internecie, cytowany po raz kolejny:

Przykład:

¹ T. Olszański, *Koniec...*, dz. cyt.

lub

¹ T. Olszański, *Koniec...*, op. cit.

12. Ponowne cytowanie tego samego autora po sobie, ale jego innego opracowania również już cytowanego:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Elementy...*, dz. cyt., s. 34.

² Tenże, *Wstęp...*, dz. cyt., s. 14.

13. Ponowne cytowanie tego samego autora po sobie, ale jego innego opracowania, które jeszcze nie było cytowane:

Przykład:

¹ G. Ulicka, *Spór o demokrację...*, dz. cyt., s. 34.

² Tenże, *Parlament Republiki Włoskiej*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1992, s. 23.

14. Cytowanie tego samego autora następuje po sobie i cytaty pochodzą z tej samej strony:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179.

² Tamże.

lub

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179.

² Ibidem.

15. Cytowanie tego samego autora następuje po sobie, ale cytaty pochodzą z różnych stron:

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179.

² Tamże, s. 222.

lub

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179.

² Ibidem, s. 222.

16. Każdy cytat możemy wzbogacić o wiedzę, którą pozyskaliśmy z innych źródeł, a która jest związana z kontekstem cytatu.

Przykład:

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179; Na ten temat pisze również: T. Olszański, *Koniec kohabitacji na Ukrainie*, 17.03.2010, <http://www.osw.waw.pl> (dostęp: 23.12.2011).

lub

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179; Więcej na ten temat: T. Olszański, *Koniec kohabitacji na Ukrainie*, 17.03.2010, <http://www.osw.waw.pl> (dostęp: 23.12.2011).

lub

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179; Zob. także: T. Olszański, *Koniec kohabitacji na Ukrainie*, 17.03.2010, <http://www.osw.waw.pl> (dostęp: 23.12.2011).

lub

¹ A. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Wydawnictwo Politologiczne, Gdańsk 2006, s. 179; Por. T. Olszański, *Koniec kohabitacji na Ukrainie*, 17.03.2010, <http://www.osw.waw.pl> (dostęp: 23.12.2011).

17. Przypis odsyłający: odsyła do innych opracowań (można też odesłać do fragmentów naszej pracy) w celu otrzymania dokładniejszych informacji, aby lepiej daną kwestię wyjaśnić, zrozumieć.

Przykład:

Zob. P. Mazurkiewicz, *Przemoc w polityce*, Wrocław 2006.

lub

Zob. także. P. Mazurkiewicz, *Przemoc w polityce*, Wrocław 2006.

18. Przypis dygresyjny: też zastosujemy Zob., ale w innym kontekście.

Przykład:

O końcu historii pisał Francis Fukuyama, który demokrację liberalną i gospodarkę wolnorynkową uznał za najlepszy z możliwych sposobów organizacji życia zbiorowego. Zob. F. Fukuyama, *Koniec historii*, Warszawa 2011.

19. Przypis polemiczny zwykły: W tekście głównym polemizujemy z jakimś autorem i robimy przypis, aby czytelnik mógł dotrzeć do poglądów tego autora (do oryginału).

Przykład:

Por. P. Mazurkiewicz, *Przemoc w polityce*, Wrocław 2006.

20. Przypis polemiczny rozszerzony:

Przykład:

Jan Nowak jednoznacznie interpretuje cel dzieła N. Machiavellego, jakoby jego książka „Książę” miała zachęcać do bezwzględnej polityki. Warto pamiętać, że autor pisał tę książkę, aby młodego władcę bez doświadczenia wprowadzić w politykę taką, jaka w tamtych czasach była uprawiana. Por. J. Nowak, *Polityka*, Warszawa 2013.

Uwaga: Ten przypis ma zastosowanie, gdy w tekście omawiamy poglądy Machiavellego i przywołujemy poglądy Jana Nowaka, do których chcemy się odnieść, ale na marginesie rozważań. Chcemy poinformować o kontekście pisania książki „Książę”, choć też do końca nie mamy pewności, jakie intencje miał autor tej książki. Ta polemika nie jest czymś istotnym, aby umieścić ją w tekście głównym, ale chcemy dodać pewne informacje. W tym przypadku przed naszym przypisem polemicznym rozszerzonym powinniśmy też zrobić przypis do książki Machiavellego, aby czytelnik mógł sam ocenić jego poglądy. Informacja o książce mogłaby znaleźć się w przypisie polemicznym. Od nas zależy, gdzie umieścimy tę informację, ale ważne jest, aby nie zapomnieć o podaniu informacji dotyczącej książki, czyli:

N. Machiavelli, *Książę*, Warszawa 2012.

lub

N. Machiavelli, *Książę*, tłum. J. Kowalski, Warszawa 2012.

21. Cytowanie pozycji za kimś:

Przykład:

T. Waśniewski, *Analiza rentowności przedsiębiorstwa*, „Rachunkowość” 2002, nr 3, s. 12, cyt. za: W. Skoczylas, *Wartość przedsiębiorstwa w systemie jego oceny*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1998, s. 22.

22. Cytat można skrócić poprzez wstawienie (...) tam, gdzie pomijamy fragment tekstu cytowanego. W cytacie możemy zastosować pogrubienie fragmentu tekstu, ale trzeba zaraz za tym wstawić (podkreślenie autora). Możemy też wstawić cytat w cytacie.

Przykład:

„Jan Paweł II, choć dowartościował **demokrację** (podkreślenie autora), przestrzegał (...), że <<demokracja bez wartości może przerodzić się w zakamuflowany totalitaryzm>>”.

23. We własnym tekście możemy odesłać do innego fragmentu naszej pracy:

Przykład:

Zob. Aneks I, s. 124 niniejszej pracy.

Zob. Tabela 10, s. 100 niniejszej pracy.

24. Są przypadki prac, do których odwołujemy się, ale nie mają one daty publikacji lub miejsca wydania. Nie posiadamy tych informacji i nie jest to nasze przeoczenie. Wtedy, abyśmy nie byli posądzeni o niedbałość, umieszczamy informację na ten temat, np. b.m.w - brak miejsca wydania; b.r.w. - brak roku wydania; b.m.r.w. - brak miejsca i roku wydania.

Przykład:

J. Nowak, *Polityka*, b.m.w. 2013.

J. Nowak, *Polityka*, Warszawa b.r.w.

J. Nowak, *Polityka*, b.m.r.w.

25. Odwołując się do książek obcojęzycznych, ale tłumaczonych w Polsce, można podać, kto jest tłumaczem:

Przykład:

A. Smith, *Nacjonalizm*, tłum. S. Kowalski, Warszawa 2007.

lub

A. Smith, *Nacjonalizm*, przekł. S. Kowalski, Warszawa 2007.

26. Gdy cytujemy recenzję umieszczamy informację na ten temat. Na przykład odwołujemy się do recenzji książki Jana Nowaka o tytule „Polityka”, wydanej w Warszawie w 2013 roku, a recenzja jest zamieszczona w periodyku naukowym „Zarządzanie i edukacja”. Autorem recenzji jest Marcin Stradowski.

Przykład:

M. Stradowski (rec.), J. Nowak, *Polityka*, Warszawa 2013, „Zarządzanie i edukacja” 2013, nr 3, s. 15-22.

27. Gdy recenzja ma swój tytuł:

Przykład:

M. Stradowski (rec.), *Poznajemy politykę na nowo* (J. Nowak, *Polityka*, Warszawa 2013), „Zarządzanie i edukacja” 2013, nr 3, s. 15-22.

28. Wywiady. Przykładowo, interesują nas poglądy prof. Zięby, do których odnosimy się w naszej pracy, a wywiad przeprowadził M. Stradowski. Wywiad został opublikowany.

Przykład:

M. Zięba (w rozmowie z Marcinem Stradowskim), *Quo Vadis Europa?*, „Biuletyn KAI” 2011, nr 7, s. 20.

lub

M. Zięba (w rozmowie z Marcinem Stradowskim), *Quo Vadis Europa?*, „Biuletyn KAI” 2011 nr 7, s. 20.

29. Cytowanie danych statystycznych, podawanie wartości liczbowych itp:

Przykład:

Dane za: W. Skoczylas, *Wartość przedsiębiorstwa w systemie jego oceny*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1998, s. 22.

30. Wszystkie tabele, rysunki, wykresy itp. muszą posiadać numerację i nazwę.

Przykład:

Rys. 1. Determinanty rozwoju lokalnego.

Tabela 2. Rozmieszczenie ludności polskiej na terytorium niemieckim w latach 1999-2012.

31. Wszystkie tabele, rysunki, wykresy itp. muszą posiadać źródło pochodzenia danych, umieszczone bezpośrednio pod nimi.

Przykład:

Źródło: opracowanie własne na podstawie G. Janusz, *Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011, s. 155.

lub

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: G. Janusz, *Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011, s. 155.

BIBLIOGRAFIA

Przykład:

Akty prawne i dokumenty

Dokument Spotkania Kopenhaskiego w Sprawie Ludzkiego Wymiaru KBWE z 29.06.1990 roku, <http://www.biuro.sejm.gov.pl> (dostęp: 12.04.2009).

Konstituciâ Rossijskoj Federacii ot 12.12.1993 g, <http://www.kremlin.ru> (dostęp: 27.09.2009).

Monografie i opracowania

Antoszewski A., Herbut R. (red.), *Leksykon politologii*, PWN, Wrocław 1997.

Białek T., *Międzynarodowe standardy ochrony praw mniejszości narodowych i ich realizacja na przykładzie Białorusi, Litwy i Ukrainy*, Difin, Warszawa 2008.

Artykuły w czasopismach, publikacjach nieperiodycznych, na stronach www

Andrusieczko P., *Problemy narodowościowe na Ukrainie po rozpadzie ZSRR*, „Przegląd Zachodni” 1998, nr 2.

Antoszewski A., *Instytucjonalne uwarunkowania rywalizacji politycznej w państwach poradzieckich*, w: Bodio T. (red.), *Przywództwo, elity i transformacje w krajach WNP. Problemy metodologii badań*, ASPRA-JR, Warszawa 2010.

Babiński G., *Możliwości wystąpienia konfliktów etnicznych w Europie Wschodniej*, „Obóz” 1993, nr 27.

Bajor P., *Stosunki ukraińsko-rosyjskie. Kryzys strategicznego partnerstwa*, <http://www.bbn.gov.pl> (dostęp: 16.09.2009).

Roczniki statystyczne i inne źródła danych statystycznych

Report Submitted by Ukraine Pursuant to Article 25, Paragraph 1 of the Framework Convention For the Protection of National Minorities, ACFC/SR(1999)014I, Strasburg 1999.

Rezul'taty Vyborov ot 26.03.2006 g, <http://www.cvk.gov.ua> (dostęp: 29.08.2010).

Second Report Submitted by Ukraine Pursuant to Article 25, Paragraph 1 of the Framework Convention For the Protection of National Minorities, ACFC/SR/II(2006)003, Strasburg 2006.

Czasopisma i gazety

„Polityka Wschodnia”

„Sprawy Polityczne”

„Studia Politologiczne”

Strony internetowe

Gosudarstvennyj Komitet Statistiki Ukrainy, <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Ośrodek Studiów Wschodnich, <http://www.osw.waw.pl>.

Russkie na Ukraine, <http://www.rus.in.ua>.